

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут лісового
і садово-паркового господарства
Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

НАУКОВІ ПРАЦІ СТУДЕНТІВ

УДК 630*26(477.65)

ДОСВІД СТВОРЕННЯ ПОЛЕЗАХИСНИХ ЛІСОВИХ СМУГ У ДП «КОМПАНІЇВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

М.В. Артем'єва, студентка*

*Національний університет біоресурсів і природокористування
України, м. Київ, Україна*

Полезахисні лісові смуги (ПЛС) на сільськогосподарських землях є екологічним каркасом, який здатний підвищувати врожайність полів, здійснювати додаткове зволоження території, охороняти землі від ерозії, збільшувати біологічне різноманіття, поліпшувати умов існування фауни та проживання місцевого населення і в повному обсязі забезпечує позитивний вплив на регіональні мікрокліматичні умови. Використання агролісівничих систем із застосування полезахисних лісових смуг дозволяє пом'якшити зміни клімату, збільшити площу лісових насаджень та поліпшити продовольчу безпеку країни. Однак для стимулювання зацікавленості з боку землевласників сільськогосподарських угідь щодо вирощування полезахисних лісових смуг, їх проектування повинно бути економічно- та науково-обґрунтованим і супроводжуватися підтримкою з боку держави. Вивчення досвіду створення полезахисних лісових смуг дозволяє врахувати здобутки та помилки попередніх років і є надзвичайно актуальним на початковій стадії популяризації агролісівництва в Україні.

Метою роботи є вивчення досвіду створення полезахисних лісових смуг на прикладі ДП «Компаніївське ЛГ» (в минулому – Компаніївська лісомеліоративна станція), за роки діяльності якого було створено 10299 га захисних насаджень та 4073 га полезахисних лісових смуг.

Об'єктом дослідження є агротехніка створення ПЛС на основні проектів створення полезахисних лісових смуг та «Книги обліку лісових культур» Компаніївської лісомеліоративної станції з 1968 по 1982 роки.

---

* Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук Г.О. Лобченко

У підприємстві для створення ПЛС колгоспами районів передавалась земля під заліснення – переважно рівнинні площі, які вийшли з-під сільськогосподарського користування із чорноземами типовими і темно-сірими чорноземами. Обробіток ґрунту включав осінню плантажну оранку на глибину 30–35 см плугами ПН-3-35 і ПН 4-35 і передсадивну весняну культивуацію культиваторами КРН-4,2 і КНР-2,8МО. Посадка лісові смуги проводилася ранньою весною, у період достатній кількість вологи ґрунті. Смуги створювались переважно 5-рядні і 3-рядні. Ширина міжрядь становила 2,5 і 3,0 м, відстань між садивними місцями у рядах становила 0,75 м. Така густота посадки, в цілому, є доцільною.

Основні ПЛС створювали 5-рядними зі схемою посадки 1р.Дз+Сп, 2р.Дз, 3р.Дз, 4р.Дз, 5р.Дз+Сп. Допоміжні лісові смуги створювали чистими дубовими. Як супутні і чагарникові види використовували клени польовий і татарський, свидину, маслину, бирючину тощо. Садіння сіянців проводили лісосадильними машинами СЛНУ-1 і СЛП-2. Більшість деревних і чагарникових видів висаджували у смуги одно- або дворічними сіянцями. Догляд за ПЛС поєднував в собі механізоване рихлення міжрядь культиватором КРН-2,8 МО та ручне прополювання в рядах. Також для проведення доглядів використовували роторний культиватор КРЛ-1.

Таким чином, у ДП «Компаніївське лісове господарство» головна порода для полезахисних лісових смуг є дуб звичайний, який відповідає даним кліматичним і екологічним умовам. Оптимальною конструкцією є ажурна, яка передбачає введення чагарника при формуванні комбінованого типу змішування. Тому з метою збільшення біорізноманіття та досягнення оптимальної конструкції доцільно вводити у якості чагарникових порід – смородину золотисту, кизильник блискучий, іргу, бирючину, супутніх порід – абрикос, аличу розлогу, вишню звичайну, грушу лісову чи яблуню лісову, а також вводити кілька головних порід поряд із дубом звичайним, наприклад, горіх волоський. Введення плодкових видів є передумовою для збагачення орнітофауни та поліпшення біологічного захисту сільськогосподарських угідь від шкідників.

На даний час у зоні діяльності підприємства молоді насадження відсутні, однак вивчення сучасного стану пристигаючих, стиглих та перестійних полезахисні лісові смуги є наступним кроком у вивченні успішності застосовуваної агротехніки створення полезахисних лісових смуг підприємства.